

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/55/2020
Identifikačné číslo spisu:	1517217605
Dátum vydania rozhodnutia:	29.04.2020
Meno a priezvisko:	JUDr. Milan Ľalík
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2020:1517217605.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne E. O., bývajúcej v G., X. XX, zastúpenej JUDr. Gabrielom Blehom, advokátom v Bratislave, Ladislava Déřera 2, proti žalovaným 1/ V. P., bývajúcemu v G., A. XX, a 2/ F.. M.. G.Y. Á., bývajúcej v G., S. XX, zastúpenej Advokátskou kanceláriou JUDr. Marián Kurhajec, s. r. o., so sídlom v Bratislave, Bajkalská 13, IČO: 36 860 662, o odstránenie stavby a o náhradu škody a nemajetkovej ujmy, vedenom na Okresnom súde Bratislava V pod sp. zn. 6 C 65/2017, o dovolaní žalobkyne proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave zo 7. októbra 2019 sp. zn. 6 Co 221/2019, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaným náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava V uznesením z 24. júla 2019 č. k. 6 C 65/2017-282 odmietol sťažnosti žalobkyne podané 18. júla 2019 a 22. júla 2019 proti uzneseniu Okresného súdu Bratislava V z 25. júna 2019 č. k. 6 C 65/2017-273, vydanému vyšším súdnym úradníkom, ktorým zastavil konanie o dovolaní žalobkyne proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 31. januára 2019 sp. zn. 4 Co 10/2019 pre nezaplatenie súdneho poplatku. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že sťažnosťou napadnuté uznesenie bolo právnomu zástupcovi žalobkyne doručené 2. júla 2019, a preto ak žalobkyňa osobne podala na súde prvej inštancie sťažnosť proti tomuto uzneseniu až dňa 18. júla 2019 a následne ďalšiu sťažnosť dňa 22. júla 2019, obe jej sťažnosti boli podané po márnom uplynutí zákonnej 15-dňovej lehoty na podanie sťažnosti, ktorá uplynula dňom 17. júla 2019, a preto ich bolo potrebné ako podané oneskorene odmietnuť.

2. Krajský súd v Bratislave uznesením zo 7. októbra 2019 sp. zn. 6 Co 221/2019 odvolanie žalobkyne proti uzneseniu súdu prvej inštancie odmietol ako procesne neprípustné podľa § 386 písm. c/ C.s.p., pretože Civilný sporový poriadok odvolanie proti uzneseniu súdu prvej inštancie, ktorým rozhodol o sťažnosti, podľa § 357 C.s.p. nepripúšťa.

3. Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podala žalobkyňa dovolanie, ktorého prípustnosť a dôvodnosť vyvodzovala z ustanovenia § 420 písm. f/ a § 421 ods. 1 C.s.p. Namietala, že nesprávnym procesným postupom súdov oboch nižších inštancií došlo k porušeniu jej práva na spravodlivý súdny proces, pretože súdny poplatok za dovolanie proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 31. januára 2019 sp. zn. 4 Co 10/2019 v súdom stanovenej lehote riadne zaplatila, a preto nebol dôvod konanie o jej dovolaní zastaviť. Za nesprávny procesný postup tiež považovala, že jej nebola doručená výzva na zaplatenie súdneho poplatku za dovolanie, ktorú súd prvej inštancie doručil len jej právnomu zástupcovi, a že vo veci nenariadil ani jedno pojednávanie a nevykonával dokazovanie. Ďalej odvolaciemu súdu vytýkala, že proti uzneseniu súdu prvej inštancie o odmietnutí jej sťažností nebolo odvolanie prípustné, preto podala proti nemu sťažnosť, a nie odvolanie, ako odvolací súd nesprávne uviedol, a preto jeho rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Navrhla, aby dovolací súd rozhodnutia oboch súdov nižších inštancií zrušil, a to spolu s rozhodnutím súdu prvej inštancie o zastavení konania o dovolaní žalobkyne proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 31. januára 2019 sp. zn. 4 Co 10/2019, ako aj rozhodnutím súdu prvej inštancie z 23. októbra 2018 č. k. 6 C 65/2017-123, a aby jej podľa § 449 ods. 3 C.s.p. priznal „požadované odškodnenie uvedené u všetkých žalovaných subjektov“, ktorí „sú povinní zaplatiť navrhovateľke náhradu škody a nemajetkovej ujmy ako aj trovy súdneho konania tak, ako budú vyčíslené“. Zároveň navrhla odložiť vykonateľnosť napadnutých rozhodnutí.

4. Žalovaní sa k dovolaniu žalobkyne nevyjadrili.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky nezistil splnenie podmienok pre odloženie vykonateľnosti dovolaním napadnutého rozhodnutia v zmysle ustanovenia § 444 ods. 1 C.s.p. a v súlade s jeho ustálenou praxou o tom nevydal samostatné rozhodnutie.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 C.s.p.) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 C.s.p.) strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C.s.p.), zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 C.s.p.) skúmal, či sú dané procesné predpoklady pre uskutočnenie meritórneho dovolacieho prieskumu napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo, a dospel k záveru, že dovolanie žalobkyne treba ako procesne neprípustné odmietnuť (§ 447 písm. c/ C.s.p.).

7.1. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je bezpochyby tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom procese zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. To platí pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom, vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011).

7.2. Civilný sporový poriadok upravuje dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok a jeho mimoriadna povaha sa prejavuje, okrem iného, aj v prísne regulovaných predpokladoch jeho prípustnosti. Z ustanovenia § 419 C.s.p. vyplýva, že proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Prípady, v ktorých je dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 C.s.p.

7.3. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, je otázkou zákonnosti a jej riešenie patrí do výlučnej právomoci najvyššieho súdu (m. m. napr. IV. ÚS 35/02, II. ÚS 324/2010, III. ÚS 550/2012).

8.1. V prejednávanej veci z obsahu spisu vyplýva, že súd prvej inštancie uznesením vydaným vyšším súdnym úradníkom z 25. júna 2019 č. k. 6 C 65/2017-273 podľa § 10 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch zastavil konanie o dovolaní žalobkyne pre nezaplatenie súdneho poplatku za dovolanie. Proti tomuto uzneseniu podala žalobkyňa sťažnosť, a to 18. júla 2019 a následne 22. júla 2019. Keďže tieto sťažnosti žalobkyne boli podané po márnom uplynutí zákonnej lehoty na podanie sťažnosti, súd prvej inštancie ako súd príslušný na konanie a rozhodnutie o sťažnosti (§ 248 C.s.p.) ich uznesením z 24. júla

2019 č. k. 6 C 65/2017-282 odmietol ako oneskorene podané. Proti tomuto rozhodnutiu žalobkyňa podala 7. augusta 2019 podanie označené ako „Sťažnosť proti uzneseniu Okresného súdu Bratislava V, sp. zn. 6 C 65/2017-282, zo dňa 24.07.2019“, ktorým sa domáhala zrušenia tohto ňou označeného uznesenia a (opätovne aj) zrušenia uznesenia o zastavení dovolacieho konania pre nezaplatenie súdneho poplatku. Keďže žalobkyni boli už dve sťažnosti proti rozhodnutiu o zastavení dovolacieho konania pre nezaplatenie súdneho poplatku odmietnuté ako oneskorene podané (a so zreteľom na to, že ak lehota na podanie sťažnosti proti tomuto rozhodnutiu žalobkyni už raz márne uplynula, každej jej ďalšej opakovanej sťažnosti by ako oneskorene podanej nemohlo byť vyhovené), avšak uvedeným podaním zo 7. augusta 2019 sa domáhala tiež zrušenia uznesenia o odmietnutí jej sťažností, súd prvej inštancie podľa názoru dovolacieho súdu správne posúdil, že toto podanie žalobkyne je podľa svojho obsahu (čl. 11 ods. 1 a § 124 ods. 1 C.s.p.) odvolaním proti uzneseniu o odmietnutí jej sťažností a vec správne predložil na rozhodnutie odvolaciemu súdu. Odvolací súd uznesením zo 7. októbra 2019 sp. zn. 6 Co 221/2019 jej odvolanie odmietol, pretože smerovalo proti uzneseniu, proti ktorému podľa § 357 C.s.p. nie je odvolanie prípustné. Toto uznesenie odvolacieho súdu žalobkyňa napadla dovolaním, doručeným súdu prvej inštancie 17. decembra 2019.

8.2. Dovolací súd len pre úplnosť dodáva, že proti uvedenému rozhodnutiu odvolacieho súdu žalobkyňa podala (v poradí prvé) dovolanie, doručené súdu prvej inštancie 30. októbra 2019. Keďže ale toto podanie nebolo spísané advokátom (čo je obligatórnou náležitosťou dovolania podľa druhej vety § 429 ods. 1 C.s.p., o ktorej bola žalobkyňa v odvolacom konaní riadne poučená), dovolací súd naň v súlade s § 429 C.s.p. neprihliadol, pretože týmto zákonným ustanovením (touto náležitosťou) sa sleduje legitímny cieľ, ktorým je podávanie iba kvalifikovaných podaní (dovolaní) na najvyšší súd ako mimoriadnu opravnú inšanciu (porov. 4 Cdo 32/2019, 4 Cdo 220/2019).

9.1. Proti uzneseniu súdu prvej inštancie je prípustné odvolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 355 ods. 2 C.s.p.). Uznesenia, proti ktorým zákon odvolanie pripúšťa, sú taxatívne vymenované v ustanovení § 357 C.s.p. Medzi týmito uzneseniami sa ale uznesenie súdu prvej inštancie, ktorým rozhodol o sťažnosti proti uzneseniu vydanému súdnym úradníkom, nenachádza, z čoho a contrario vyplýva, že proti nemu nie je odvolanie prípustné.

9.2. Prípustnosť odvolania proti uzneseniu súdu prvej inštancie o zastavení (dovolacieho) konania pre nezaplatenie súdneho poplatku je však s účinnosťou od 1. júla 2017 výslovne vylúčená ustanovením § 10 ods. 1 v spojení s § 14 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch, v zmysle ktorého ak tento zákon neustanovuje inak, na konanie vo veciach poplatkov sa primerane použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku okrem § 357 písm. a/ C.s.p. (t. j. ustanovenia o prípustnosti odvolania proti uzneseniu súdu prvej inštancie o zastavení konania).

10.1. V systéme opravných prostriedkov slovenského civilného procesného práva je základným (riadnym) opravným prostriedkom pre nápravu chýb a iných nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie odvolanie. Dovolanie ako opravný prostriedok je opravným prostriedkom mimoriadnym a vo vzťahu k odvolaniu ako riadnemu opravnému prostriedku subsidiárnym (t. j. odvolanie, resp. odvolací prieskum, predchádza dovolaniu, resp. dovolaciemu prieskumu). To znamená, že zmyslom a účelom dovolania ako procesného inštitútu a v tom dôsledku úlohou dovolacieho súdu je preskúmať zákonnosť a vecnú správnosť rozhodnutia odvolacieho súdu - t. j. či odvolací súd riadne preskúmal namietané odvolacie dôvody (odvolacie námietky) a či k nim zaujal správny právny záver - a svojou rozhodovacou činnosťou zasiahnuť do rozhodnutia odvolacieho súdu a odstrániť namietané nesprávnosti v prípade, že ich odvolací súd svojim procesným postupom sám nenapravil. Ale ak však zákon vylučuje prípustnosť odvolania proti konkrétnemu rozhodnutiu súdu prvej inštancie, odvolací súd (rešpektujúc zásadu, že štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon, zakotvenú v čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky) nemá nijakú zákonnú možnosť vytýkané chyby a nedostatky preskúmať a ich prípadný výskyt napraviť. Z princípu racionálneho, efektívneho a inštančného súdneho konania o dovolaní potom vyplýva, že ak zákon vylučuje možnosť preskúmať súdne rozhodnutie v opravnom konaní vedenom pred riadnou opravnou inštanciou - odvolacím súdom, o to viac (argumentum a minori ad maius) treba za vylúčené považovať preskúmanie tohto súdneho rozhodnutia pred mimoriadnou opravnou inštanciou - dovolacím súdom. V opačnom prípade by nastala celkom absurdná situácia (argumentum ad absurdum), nedávajúca žiaden

rozumný zmysel, kedy by dovolací súd preskúmaval konanie a rozhodnutie odvolacieho súdu (teda jeho zákonnosť a vecnú správnosť), hoci by však tento odvolací súd nemal žiaden zákonný (právny) dôvod, na základe ktorého by sa vôbec mohol zaoberať určitou argumentáciou procesnej strany a preskúmať jej opodstatnenie. Odvolanie by sa tým stalo len nevyhnutnou formulou, aby po jeho odmietnutí strana mohla podať dovolanie (ako opravný prostriedok subsidiárny k odvolaniu) a dovolací súd by tak de facto vykonával základný (riadny) opravný prieskum, a teda suploval prieskumnú činnosť riadneho opravného súdu (odvolacieho súdu), hoci zákon riadny opravný prieskum (odvolací prieskum, odvolanie) v danom prípade vylučuje.

10.2. Inými slovami, ak zákon proti určitému typu súdneho rozhodnutia vyhlási riadny opravný prostriedok za právne neúčinný (t. j. že sa ním v danom prípade nemožno úspešne domáhať nápravy chýb a nedostatkov pred súdom nižšej inštancie), z logiky veci nemôže byť právne účinným ani mimoriadny opravný prostriedok. Inak by právna úprava riadneho opravného prostriedku pre tento typ súdneho rozhodnutia v inštančnom postupe celkom stratila svoj význam a zmysel (ratio legis), bola by v rozpore so zásadou vylúčenia tzv. redundancie (nadbytočnosti v právnom poriadku, tzn. že každý právny inštitút má v právnom poriadku svoje opodstatnenie) a s princípom prezumpcie racionálneho zákonodarcu, ktorý je nevyhnutným predpokladom existencie právnej istoty a právneho štátu v zmysle čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, a zároveň by sa tým poprela účelnosť práva ako základná právna hodnota.

11. So zreteľom na uvedené dovolací súd konkluduje, že ak zákon proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie vylučuje prípustnosť odvolania (nepripúšťa odvolanie) ako riadneho opravného prostriedku, tým skôr (a fortiori) je vylúčená i prípustnosť dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku.

12. V nadväznosti na prejednávanú vec z uvedeného vyplýva, že ak zákon proti uzneseniu súdu prvej inštancie o zastavení (dovolacieho) konania pre nezaplatenie súdneho poplatku nepripúšťa odvolanie, nemožno proti tomuto rozhodnutiu úspešne podať ani dovolanie. Z tohto dôvodu dovolací súd uzatvára, že prípustnosť dovolania žalobkyne proti v záhlaví označenému uzneseniu odvolacieho súdu - ktorým odvolací súd odmietol odvolanie žalobkyne proti uzneseniu súdu prvej inštancie rozhodujúcemu o sťažnosti podanej proti rozhodnutiu súdneho úradníka o zastavení konania pre nezaplatenie súdneho poplatku, pretože prípustnosť odvolania je v danom prípade zákonom výslovne vylúčená - nemožno vyvodit' ani z ustanovenia § 420 C.s.p., ani z ustanovenia § 421 C.s.p., a preto jej dovolanie, ktoré smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné, odmietol podľa § 447 písm. c/ C.s.p.

13. Dovolací súd vzhľadom na niektorú v dovolaní uvedenú právnu argumentáciu považuje za potrebné nad rámec dovolacieho prieskumu dať žalobkyňu do pozornosti, že ak má v konaní ustanoveného právneho zástupcu pre celé (dovolacie) konanie (porov. splnomocnenie založené v spise na č. l. 266), súd podľa § 110 ods. 1 C.s.p. výzvu na zaplatenie súdneho poplatku ako aj ďalšie písomnosti, vrátane súdnych rozhodnutí, doručuje len tomuto zástupcovi, a nie aj samotnej sporovej strane (účastníkovi konania). Preto ak súd doručil predmetnú výzvu na zaplatenie súdneho poplatku za dovolanie ako aj rozhodnutie o zastavení dovolacieho konania pre nezaplatenie súdneho poplatku len zástupcovi žalobkyne, jeho postup bol zákonný a správny. Pre začatie plynutia lehoty na podanie sťažnosti proti tomuto uzneseniu teda bola rozhodujúca výlučne skutočnosť doručenia tohto rozhodnutia zástupcovi žalobkyne. Samotná skutočnosť, že žalobkyňa sa o tomto rozhodnutí dozvedela až pri nahliadnutí do spisu 15. júla 2019, je pre plynutie lehoty na podanie sťažnosti právne bezvýznamná a rovnako bezvýznamná je aj skutočnosť, že od tohto momentu v lehote troch dní žalobkyňa podala proti uvedenému rozhodnutiu sťažnosť, pretože - ako už bolo uvedené - skutočnosť určujúca začiatok plynutia lehoty na podanie sťažnosti nastala dorúčením rozhodnutia zástupcovi žalobkyne 2. júla 2019 a v zmysle zásad počítania lehôt podľa § 121 C.s.p. uplynula dňom 17. júla 2019, čím sa toto rozhodnutie stalo právoplatné, čiže právne záväzne a zásadne nezmeniteľné (§ 226 C.s.p.). Navyše, lehota troch (pracovných, a nie kalendárnych) dní na podanie sťažnosti sa týka iba trestného konania vedeného podľa Trestného poriadku, a nie civilného súdneho konania (civilného procesu), ktoré sa riadi celkom inými procesnými predpismi.

14. Napokon dovolací súd poznamenáva, že pre riadne splnenie poplatkovej povinnosti nepostačuje len zakúpenie (zaplatenie) e-Kolku v kiosku, ale je potrebné tento e-Kolok (potvrdenie o úhrade správneho/súdneho poplatku) predložiť súdu (viď pokyn výslovne uvedený na tomto potvrdení: „Priložte k žiadosti“), a to buď jeho fyzickým odovzdaním v podateľni súdu alebo prostredníctvom podania v elektronickej podobe ku konkrétnej spisovej značke konania, aby ho súd mohol prostredníctvom na to určených technických prostriedkov „spárovať“, t. j. priradiť ku konkrétnej poplatkovej povinnosti, a tým zároveň „zhodnotiť“ pre jeho ďalšie možné použitie, pretože samotný kiosk ako prístroj uvedené technicky nedokáže uskutočniť a súd sa nemá ako inak dozvedieť, že súdny poplatok na splnenie konkrétnej poplatkovej povinnosti bol poplatníkom riadne uhradený. Pokiaľ aj žalobkyňa (resp. jej zástupca) zakúpila e-Kolok v súdom určenej výške súdneho poplatku za dovolanie počas stanovenej lehoty na jeho zaplatenie, ale tento doklad o jeho zaplatení súdu do konca lehoty na jeho zaplatenie nepredložila (čo vyplýva z podania jej zástupcu osobne podaného krajskému súdu 11. októbra 2019, nachádzajúceho sa v spise na č. I. 346, v ktorom uvádza, že dokladá originál potvrdenia o zaplatení súdneho poplatku za dovolanie z 13. mája 2019, ktoré po uhradení „nedopatrením neodovzdal v podateľni Okresného súdu Bratislava V k sp. zn. 6C/65/2017“), poplatkovú povinnosť si nesplnila riadne, a preto bol postup súdu prvej inštancie spočívajúci v zastavení dovolacieho konania pre nezaplatenie súdneho poplatku v zmysle § 10 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch správny. Jeho následné predloženie súdu po uplynutí súdom stanovenej lehoty na jeho zaplatenie (t. j. v danom prípade ako príloha k sťažnosti podanej súdu prvej inštancie až 22. júla 2019, hoci lehota na zaplatenie tohto súdneho poplatku uplynula 13. júna 2019) na uvedenom následku zastavenia konania nemôže už nič zmeniť, pretože (odhliadnuc od toho, že márnym uplynutím lehoty na podanie sťažnosti sa stalo uznesenie o zastavení dovolacieho konania právoplatným) v zmysle § 14 ods. 3 zákona o súdnych poplatkoch v sťažnosti proti rozhodnutiu o zastavení súdneho konania pre nezaplatenie súdneho poplatku nemožno namietat skutočnosti, ktoré nastali po uplynutí lehoty na zaplatenie súdneho poplatku (a teda ani predloženie potvrdenia o jeho úhrade, ak toto potvrdenie bolo súdu predložené po uplynutí lehoty na jeho zaplatenie).

15. Rozhodnutie o trovách dovolacieho konania dovolací súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 druhá veta C.s.p.).

16. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.